СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 300. Джерзи Сіті, Н. Дж. середа, 26. грудня, 1928. VOL. XXXVI. No. 300. Jersey City, N. J., Wednesday, December 26, 1928. THREE CENTS.

ГУВЕР ВЕРТАЄ

ТИСЯЧІ НАРОДА І 21 ГАРМАТНІХ ВИСТРІЛІВ ПРАЩАЛИ ЙОГО З ЗЕМЛЯМИ ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ.

З КОРАБЛЯ ЮТА, 24. грудня. — Вибраний президент Герберт Гувер вже в дорозі до дому. Виїзд дещо припізнився, бо бразилійський президент просив Гувера відвідати в неділю кінські перегони, щоби дати нагоду масам витати американського президента. Гувер дійсно відвідав перегони, а потім взяв участь у пращальній вечері, по якій відплив з поворотом до дому в тім переконанню, що його подорож затіснила звязок між Злученими Державами і републиками Полудневої Америки.

ЩО ГОВОРЯТЬ ПРО ГУВЕРА.

СЕНЬОР ЛЮІС, БРАЗИЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ, ХВАЛИТЬ ПОДОРОЖ ГУВЕРА І ПРИЗНАЄ, ЩО ЙОГО ПОДОРОЖ ЯВЛЯЄТЬСЯ ЕПОХАЛЬНОЮ ПОДІЄЮ. ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ПОЛУДНЕВІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ БУДУТЬ ОДНАЧЕ І НА ДАЛІ ЗВЯЗАНІ З ЕВРОПОЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, Бразилія, 23. грудня. — Бразилійський президент сеньор Люіс дуже жалувався перед американськими кореспондентами, що не говорить по англійськи і був змушений розмовляти з Гувером через перекладчика. Він ствердив, що Злучені Держави зачинають відгравати на полудні значну ролю, головно, коли ходить о фінанси. Досі на тім полі мала перевагу Европа, особливо Англія, але від кількох останніх літ Злучені Держави мають перевагу. З того одначе не виходить, що Полуднева Америка зірве цілковито з Европою. Того не буде, бо народи Полудневої Америки надто звязані кровю і культурно з Европою, щоб могли з нею зірвати.

НОВІ ДОКУМЕНТИ ПРО ЛЮЗИТАНІЮ.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР СЕЙЧАС ЗГОЛОСИВ ВИСЛІВ ГЛИБОКОГО ЖАЛЮ.

ВАШИНГТОН, 24. грудня. — Департамент стейту видав новий том документів, що відносяться до світової війни. В тім томі знаходиться цікавий документ, про який ніхто нічого не знає. Ото згадується в нім про те, що на три дні, заки Америка зажадала від Німеччини сатисфакції з приводу затоплення Люзитанії, зявився в вашингтонськім уряді німецький амбасадор граф Бернсторф і висказав свій глибокий жаль з приводу трагедії, що потягнула за собою смерть американських горожан.

НЮ ЙОРК ЧИСТЯТЬ.

АЛЕ ВІД БАНДИТІВ. НОВИЙ ПОЛІЦІЙНИЙ КОМІШЕНЕР ВЗЯВСЯ НА ДОБРЕ ДО РОБОТИ.

НЮ ЙОРК, 24. грудня. — Мейор міста Вокер заіменував нового поліційного комішенера Гвейлена, щоби припинити бандитизм та грефтярство. Новий комішенер усунув з місця кількох інспекторів, а з його дальшої акції виходить, що він задумує перечистити весь поліційний апарат, якщо він не буде виконувати як слід своїх обовязків. Через те детективи і поліція взялися до роботи. За один день придержали 93 бандитів.

СМИТ ВІДХОДИТЬ.

ЗАЛИШАЄ ҐОВЕРНОРОВИ РУЗВЕЛТОВИ $25,000,000 ЯК НАДВИШКУ.

НЮ ЙОРК, 24. грудня. — Уступаючий ґовернор Смит запевнив Рузвелта, що він не буде мати клопотів з урядованнєм, бо найбільший клопіт, це фінанси, а вони тепер упорядковані. Є ще надвишка, що виносить $25,000,000.

ДАВ СОБІ РАДУ З БАНДИТАМИ.

ЗАБИВ ДВОХ, А ГВЕЙЛЕН ПРИБУВ ЙОМУ ЗЛОЖИТИ ҐРАТУЛЯЦІЇ.

БРУКЛИН, 24. грудня. — Петер Кордоне, бизнесмен, забавлявся нічю в кухні з трома приятелями грою в покера. Нагло ввійшло до кімнати 4 замаскованих людей. Кордоне думав, що це поліціянти і почав їм толкувати, що це собі звичайна забавка, а не шулерська гра. Та замасковані наставили пистолі. Тоді Кадорне вхопив за свій і почав стріляти, забивши двох бандитів. Бандити відстрілювалися і в той спосіб забили одного з грачів, а другий втікав через вікно і скочив так нещасливо, що погиб на місці. Кадорне каже, що рани, які він одержав, є нічим супроти того болю, який відчуває з приводу смерти своїх товаришів.

ЗГИНУВ ПІЛЬОТ І ТРОХ ПАСАЖИРІВ.

ШАТАНУГА, Теннеси, 23. грудня. — Літак, що курсує на лінії Атлянта-Шикаґо, піднісся з 4 пасажирами, щоби пуститися в дорогу, як зачепив крилом у дах хати. Наступила експльозія. Один з подорожних вирятувався, а пільот і трох инших подорожних згоріли на місці так, що їх тіл уже годі розпізнати.

ВОКЕР БУДЕ КАНДИДУВАТИ.

БО ВЗЯВСЯ ДО РЕОРҐАНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАЦІЙНОГО АПАРАТУ.

НЮ ЙОРК, 24. грудня. — За рік прийдуть нові вибори на мейора міста Ню Йорку. З того, що теперішній мейор Вокер взявся до чистки в поліційнім департаменті і заповів, що зробить те саме в других, вносять, що це все являється передвиборчою аґітацією. Вокер буде знову кандидувати на мейора Ню Йорку.

ПАРАҐВАЙ ВЖЕ ВІДПОВІВ.

А НА БОЛІВІЮ ЩЕ ЖДУТЬ.

ВАШИНГТОН, 24. грудня. — Панамериканська конференція вже одержала відповідь Параґваю щодо того, як вона думає полагодити мирною дорогою граничний спір з Болівією. Відповідь уважають вдоволяючою.

БОЛЬШЕВИЦЬКА „ГОСПОДАРКА".

У той час, коли в Москві відчувається гострий брак споживчих середників, господарчі орґани функціонують так хаотично, що по залізничих стаціях пропадають цілі транспорти поживи. Як подає „Вечерняя Москва", на Брянському двірці згинув транспорт курей в числі 7,500 штук, бо про цей транспорт „забули" і кури з голоду поздихали. Таксамо згинуло з другого транспорту 600 безрог (свиней), очевидно з голоду.

ЯК ГОТУЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ДО ПЕРЕВИБОРІВ РАД.

У звязку з перевиборами рад, які мають відбутися в січні, помічається на Україні орґанізаційний рух, щоб при виборах не допустити до участи комуністів. На таємних нарадах, які відбуваються всюди по селах, намічається кандидатів та виробляється плян боротьби з комуністичними кандидатами. Поруч з тим помічено також, що голови дотеперішних рад, щоби довести свою льояльність до такої акції, помагають тим, що ріжними способами змушують прихильників комуністів до виїзду з сіл. Тому, приміром, на Чернигівщині в 19 селах оповіщено знесення большевицької влади і ліквідацію комун.

АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В КИЇВІ.

З Харкова приватно повідомляють, що в Києві підчас свята революції матроз-Українець напав на відділ комсомольців, що йшов у поході на вул. Воровського (Хрещатику), відібрав прапори і на місци їх подер. ҐПУ заарештувала матроза, а другою дня розстріляла. Анальоґічні ворожі виступи населення проти большевицьких демонстрацій були й по инших містах України.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ВЛАДА ЗАБИРАЄ У СЕЛЯН ЗЕМЛЮ.

Большевицька адміністрація відібрала на Україні від селян 190,000 гектарів орної землі для творення на них комун. Ці комуни підлягатимуть безпосередньо Москві, щоб тим самим Москва могла ними диспонувати цілком незалежно від Харкова. Плянується відібрати ще 310,000 гектарів на ту ціль і це тоді, коли на Україні такий голод на землю.

АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ТЕРОР НА МОСКОВЩИНІ.

„Вечерняя Москва" подає, що в Рязані заарештовано 35 членів терористичної орґанізації, яка перевела 38 збройних нападів на большевицькі уряди, спалила 28 державних будинків і замордувала 24 комуністів. Ця орґанізація так була стероризувала большевицьку адміністрацію, що як вона так і партія комуністична мусіла законспіруватися й істнувати таємно.

ЗАБИТО ІТАЛІЙСЬКОГО МАТРОЗА.

В Миколаєві між матрозами з італійського корабля „Канованда" та червоноармійцями виникла бійка, підчас якої забито італійського матроза Амброзіо. Консуль італійський в Одесі склав протест проти поступовання червоноармійців, які викликали бійку.

ЛОНДОВИ ЩЕ ЗАГРОЖУЄ ВИБУХ ГАЗУ.

По головнім вибуху ґазових рур у Лондоні (Англія) було ще кілька меньших. Тепер поспішно направляють загрожені рури. Припускають можливість нових експльоацій, а тому загрожені вулиці охороняються поліцією. Амбулянси стоять на поготівлі.

ФАРМУ ЛИНКОЛНА ПОПРАВЛЯТЬ.

Секретар війни Дейвіс заявив, що буде вироблений плян, як улекшити доступ до фарми Линколна в Годженвил, у стейті Кентоки. Ходить о те, щоби її могли оглядати народні маси.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ З РОСІЙСЬКИХ ОБЛАСТЕЙ.

На вимогу харківського уряду Рада Національностей у Москві скликала в Ростові на нараду представників українського населення північно-кавказької области, Воронізької та Курської губ. На цих землях нараховують понад 6 мільонів українського населення, яке одначе не має ані своїх шкіл, ані адміністрації, яка би говорила по українськи. Тому на конференції має бути вирішена справа українізації шкільництва та адміністративного апарату в округах, заселених переважно Українцями.

ВИСТАВКА ПРОДУКЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ УКРАЇНИ.

В Харкові відкрилася всеукраїнська виставка продукційних можливостей. Відкрито її при соціяльному музеї ім. Артема. Виставка має два відділи — корисних копалин України й відділ природничий, що ілюструє природні умови для розвитку економіки України.

У відділі корисних копалин показано будівельні матеріяли України, переважно ґраніти й мармури, які досі були мало відомі й які здебільшого відкрито розшуками Філянського. У цьомуж відділі показано також поклади руд, які є на Україні, — залізні, ртутні, поклади камяного вугілля, а також породи будівельного призначення — глина й пісковини. У цьому відділі є низка експонатів, що ілюструють ґрунти на Україні.

Природничий відділ показує три типи природніх полос України: лісову, степову й болотяно-водяну. Ці типи репрезентовано відповідними панорамами, які складено за керовництвом проф. Каховського. У цьомуж відділі показано методи й значіння охорони природи для розвитку народнього господарства. Цей же відділ у стислому вигляді ілюструє промислові здобутки й значіння окремих галузей сільського господарства відповідно до окремих районів України. Є зразки рільництва, експонати скотарства, що пояснюють перетворення диких тварин на свійські, експонати рибальства, футра, які можна здобувати на Україні, тощо.

Ця виставка буде функціонувати весь зимовий сезон. Якщо музеї одержать обіцяні їм приміщення, виставка буде поширена. Будуть зорґанізовані ще три нові відділи, а саме: відділ історії розвитку техніки, відділ енерґетики (використання води, вітру) і відділ людини, як виробничої сили.

УСЯ ВЛАДА ЦІЛОГО РАЙОНУ (ПОВІТУ) ВТІКЛА.

Голова районової ради в Макарові, Герасименко, разом з цілою президією зник, забравши з собою касу, через що цілий район опинився без влади. До Макарова вислано спеціяльну комісію, яка має поставити нову раду. Комісаріят робітничо-селянської інспекції в Харкові видав з того приводу циркуляр, в якому звертає увагу на часті випадки втечі сільських та районових рад та дефравдації державних грошей.

ПАРЦЕЛЯЦІЯ ЦЕРКОВНИХ ҐРУНТІВ У ЛЬВІВСЬКІЙ АРХИДІЄЦЕЗІЇ.

Львівський митрополичий ординаріят видав до всіх підчинених собі парохій розпорядок, в якім наказує розпродати поміж українських селян-парохіян ту частину церковної землі, яка на підставі польського земельного закона і постанов конкордату має бути розпарцельована. Церковного ґрунту має остатися поодиноким парохіям найбільше 15 до 30 гектарів. Не будуть розпарцельовані тільки парохіяльні ліси, городи, подвіря і будівельні парцелі.

ЦИТАДЕЛЯ ВОЮЮЧОГО УКРАЇНІЗМУ.

Варшавська польська преса подає докладні описи недавніх листопадових подій у Львові, а рівночасно поміщує ріжні ілюстрації, які мають з цими подіями певний звязок. Наприклад „Курєр Ілюстровани" подає знимку катедри Юра разом з площею, а як пояснення до цієї ілюстрації пише: „Твердиня воюючого українізму у Львові".

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ БЕЗГОЛОВЯ.

„Комуніст" подає, що в наслідок націоналізації будинків у Харкові багато з них через брак догляду улягло руїні. Харківська рада визначила 50 таких руїн на продаж. Варто зазначити, що тим, хто купить зруйновані будинки, ґарантується право власности на них, а після основного ремонту їх — вільне побирання чиншів.

У БОЛЬШЕВИКІВ ЗА ХАБАР МОЖНА ВСЬО ЗРОБИТИ.

„Смоленская Правда" подає, що по ревізії в ріжних місцевих урядах звільнено було 1,118 урядників за їх непролетарське походження. По деякім часі всі звільнені знову подіставали посади. Ґазета пояснює це тим, що большевицький провід так здеморалізований, що за хабар (підкупство) робить і неможливі з партійного погляду річи.

ЗГОРІВ БІЛОРУСЬКИЙ ТЕАТР.

У Вітебську згорів белоруський театр. Отже зістається ще один тільки білоруський театр у Минську.

УПОРЯДЖЕННЯ МОГИЛИ ГЕТЬМАНА ПЕТРА ДОРОШЕНКА.

Академія Наук звернулася до Москви з просьбою дозволити їй заопікуватися могилою гетьмана П. Дорошенка, котрий при кінці XVII. ст. з наказу царя був вивезений на Московщину і похований в селі Ярополче, Московської губернії. Могила гетьмана знаходиться в стані руїни.

ВІДКРИТТЯ РУМУНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

ПАРЛЯМЕНТ ВІДКРИВ В ІМЕНИ КОРОЛЯ ЧЛЕН РЕҐЕНТУРИ КНЯЗЬ МИКОЛА. В ПРЕСТОЛЬНІЙ ПРОМОВІ ЗАПОВІВ ВІН АВТОНОМІЮ ДЛЯ ПРОВІНЦІЙ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 24. грудня. — При великому одушевленню та гучних оваціях на честь премієра-міністра Маню отворено перший парлямент у Румунії, що збирається після повалення панування Братіянів. В імени короля Михайла престольну промову виголосив князь Микола.

В промові зазначено, що уряд ставить своїм завданням: заведення в Румунії режіму панування західної демократії, переведення децентралізації управління державою, реорґанізацію поліції та жандармерії, піднесення економічного життя краю та притагнення чужинецьких капіталів до Румунії.

Зокрема в престольній промові піднесено, що буде заведена автономія для ріжних провінцій Румунії, а також будуть шануватися права національних меньшостей.

ВИКИДАЮТЬ МОНАРХІСТІВ З АРМІЇ.

ПРИЙМАЮЧИ В НІМЕЦЬКУ АРМІЮ ЖОВНІРІВ, БУДУТЬ ВИМАҐАТИ ДОКАЗІВ, ЩО КАНДИДАТИ НЕ НАЛЕЖАТЬ ДО МОНАРХІЧНИХ ЧИ КРАЙНІХ ЛІВИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ.

БЕРЛІН (Німеччина), 24. грудня. — Кожен, що вступає в німецьку армію, підписує контракт дванадцятьлітньої в ній служби. Звільнення з армії ранійше дванацяти років можливе лише в дуже нечисленних випадках.

Щоби мати певність льояльности армії до републики, від аплікантів вимагається доказів, що вони не належали до жадної орґанізації, яка активно виступає проти републики. Також мусять вони подати докази, що ніколи не брали участи в спробах монархічного чи комуністичного перевороту в Німеччині.

РЕЛІҐІЙНІ ВТІКАЧІ.

ДВАЦЯТЬ ТИСЯЧ ТУРКІВ СЕКТИ „ДЕРВІШІВ" ПЕРЕСЕЛЮЮТЬСЯ В БОЛГАРІЮ, РАТУЮЧИСЬ ПЕРЕД ПЕРЕСЛІДУВАННЯМИ КЕМАЛЯ ПАШІ.

ФІЛІПОПОЛІС (Болгарія), 24. грудня. — З давніх часів істнує в Туреччині велика секта реліґійних фанатиків „Дервішів". Вони, щоби наблизитися до Бога, в страшний спосіб катують своє тіло.

Кемаль Паша почав переслідувати цю секту. Стративши надію позбутися переслідувань, 20,000 дервішів виемігрувало в Болгарію, де панує реліґійна терпимість.

ЕВАКУАЦІЯ НАДРЕНІЇ.

ЯК ТІЛЬКИ БУДЕ ЗАБЕЗПЕЧЕНА ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЯ ЛІВОГО БЕРЕГА РЕНУ, ФРАНЦІЯ ЗАБЕРЕ ВІЙСЬКА З НАДРЕНІЇ.

ПАРИЖ (Франція), 24. грудня. — Комісія, що переводить ревізію пляну Доса, працює тепер над тим, щоби знайти форму забезпечення фактичної демілітаризації лівого берега Рену. Як тільки ця комісія знайде відповідне розвязання цього питання, що задовольнить Німців і Аліянтів, Франція негайно виведе свої війська з окупованої ними німецької території.

ТИМЧАСОВА ТОРГОВЕЛЬНА УГОДА.

ОСЯГНЕНА МІЖ СОВІТАМИ Й НІМЕЧЧИНОЮ. НІМЦІ НЕЮ НЕ ЗАДОВОЛЕНІ.

МОСКВА (С. С. С. Р.), 24. грудня. — Радянські ґазети вважають підписання протоколу угоди з німецькими торговельними делеґатами великим успіхом. Але німецька делеґація не задоволена цією угодою, бо вона зовсім не торкнулася головних торговельних питань, а лише полагодила деякі другорядні.

Ця угода дає німецьким торговцям та технічним фаховцям деякі ґарантії, що їх не будуть арештувати „за економічну шпіонажу", а також полекшаться умови візду німецьких торговців в СССР. Такі саме ґарантії одержують і совітські торговці.

ПОВСТАННЯ В ПЕРСІЇ.

БАСРА (Ірак), 24. грудня. — В перській провінції Белюджістан вибухло повстання під проводом Дост Магомеда. Проти нього перське правительство вислало війська з двома літаками.

ЕВАКУАЦІЯ ЖІНОК З КАБУЛЯ.

В АФҐАНІСТАНІ ЙДУТЬ УПЕРТІ БОЇ МІЖ ВІЙСЬКАМИ АМАНУЛЯГА ТА ПОВСТАНЦЯМИ.

ЛОНДОН (Англія), 24. грудня. — Одержано відомости, що англійські літаки вивезли до міста Пешавур в Індії жінок та дітей з британського посольства в Кабулі. Підчас боїв з повстанцями будинки посольства попали під обстріл гармат.

Амануляг зі своїм урядом переніся з Кабуля до Кандагару, куди стягає свої війська. Годі вгадати, хто тепер панує у столиці Афґаністану.

ПРОТИ АЛЬЗАЦЬКОГО СЕНАТОРА.

НЕ ДАВАЛИ ЙОМУ ГОВОРИТИ В СЕНАТІ.

ПАРИЖ (Франція), 24. грудня. — Підчас буджетових дискусій зголосився до слова сенатор Мілер, з Альзації, який був свідком зі сторони альзацьких автономістів, коли їх судили в Кольмарі. Як тільки він зявився на катедрі, почалися викрики обурення проти нього. Сенатори викрикували призвище пораненого прокуратора Фашо.

Президент сенату ледви заспокоїв сенаторів. Мілер прочитав деклярацію співчуття тяжко пораненому Фашо, якого зпочатку вважали вбитим.

На запит сенатора Роя міністер судівництва Барту відповів, що буде покараний не лише той, що стріляв у Фашо, але й всі ті, що вели проти нього підбурюючу аґітацію.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

КОЛИ ГІСТЕРІЯ СУДИТЬ

Помер італійський маршал Кадорна. Його імя тепер призабуте, але в перших роках світової війни не сходило воно з сторінок ґазет. Він-же був орґанізатором італійської армії і начальним вождом всіх тих сил, що боролися на італійськім фронті проти центральних держав. Перестали за него писати допера тоді, коли наступила пропамятна катастрофа під Капоретто, коли то австрійсько-німецькі війська розбили на голову італійську армію і на протязі кількаднeвної офензиви відобрали Італії те, що вона здобула на протязі двох літ та посунулися в глиб Італії аж по ріку Пяве.

Аліянти і італійський уряд почали шукати за винòвником сеї катастрофи. І, як звичайно в таких випадках буває, цілу вину звалили на провідника, себто начального команданта Кадорну. З малощо не найбільш популярної тоді в Італії людини, став він відразу найбільш критикованим. Загальна опінія пішла за „знатоками", що його осудили і скоро забули, що така людина як Кадорна живе в Італії. Тільки залишилося при ньому кілька приятелів, що не дали захопити себе загальним осудом, а вірили, що Кадорна не завинив катастрофи.

Кадорну усунули з команди. По 58 літах військової служби відійшов він на пенсію з іменем, до якого привязували одну з найбільших італійських воєнних катастроф. Все те переносив Кадорна спокійно, без жалю до нікого.

Та з часом почали дійсні знатоки і учені студіювати цілу війну, а між тим і катастрофу під Капоретто. А коли холодна розвага заступила місце гістерії, прийшла до переконання, що катастрофа під Капоретто була неминуча, бо італійська армія була під той час розполітикована і цілковито здеморалізована, як це звичайно буває тоді, коли армія попаде під впливи ріжних політиканів. А партійна гризня в армії все одно, що її розвал. До того самі аліянти не дали відповідної допомоги і приспішили катастрофу, бо вицофали з італійського фронту ті частини, що їх дали Італії. Аліянти завинили, а перші звалили вину на Кадорну і домагалися його усунення.

Кадорну остаточно виправдали і надали йому висшу ранґу і відзначення. А він не звертав на це особливиші уваги. Відзначень ніколи не носив, а в своїм тестаменті зазначив, щоб його поховано без всяких парад. До народу італійського мав одну тільки просьбу: щоби всі забули за Капоретто, а думали про будову нової сильної Італії.

Те, що сталося з Кадорною, не є випадковим случаєм. Подібних примірів доволі в кождого народа. Не бракує їх і в нас. І ми пережили велику катастрофу і ми вже видали не один передчасний осуд, який прийдеться ще справляти.

„СЛАБИЙ ПУНКТ РОСІЇ — ЦЕ УКРАЇНА"

Теперішне становище на Україні представники большевицької окупаційної влади все частійше порівнюють з тим, яке там було тому 5—6 років. Роки 1919—1923 далися в знаки большевикам. Як казав теперішний секретар комуністичної партії на Україні, горяче тоді було їм так, що часами здавалося, що опанувати Україну большевицькій армії не вдасться.

Але Україна — це шпихлір Росії, це невичерпані запаси вугілля, заліза та инших сирівців. Все це було до зарізу потрібне большевикам. Тому біда пхала все нові й нові московські війська з голодної Московщини на Україну. По пятьох роках тяжкої кривавої боротьби комуністичні комісари міцнійше всілися по містах та головнійших комунікаційних пунктах і певнійше почала виявляти себе большевицька влада.

Настала пора, коли большевики почали вже думати, що українське населення примирилося з новою владою, а навіть, ощ найголовніше, погодилося на прилучення України до Союзу, себто до Московщини. Комісар Скрипник у своїй промові на врочистому засіданню харківської міської ради, виголошеній 26. грудня 1927. року, висловив ту блаженну думку і втішив нею свою авдиторію.

Та кілька місяців пізнійше „всеукраїнський староста" Петровський, посилаючись на донесення також всеукраїнського, але чекиста Балицького та на власні матеріяли, стверджив, що оптимізм Скрипника був безпідставний. **„Селяне в листах до мене", — говорить Петровський, — вимагають категорично відділення України від Московщини, відновлення самостійної української держави, буржуазного, демократичного уряду".**

І далі говорить: **„Слабий пункт Росії — це Україна. Вона хоче самостійности. Ось на цей пункт і напирає тепер уся контреволюція"** (Комуніст ч. 164).

Українське населення не обмежується тим, що пише листи до Петровського и впрост до Москви. В московських диктаторів, як ворогів засади самовизначення народів, одними писаннями ані петиціями нічого осягнути не можна. З насильниками лише сильна боротьба осягає свої цілі. Тому за зброю хапаються знову наші селяне, і знову починає большевикам припікати. Балицький признається, що на Україні йшла мала війна без перерви. А Косіор, секретар комуністичної партії на Україні, одмічає, що ця мала війна наближається тепер своїми розмірами до небезпечних для большевиків років 1919—1923. Знову тепер, як і тоді, українське населення систематично нищить представників большевицької влади та партії, саботує їхні розпорядження і держить їх терором.

Большевицький журналіст Лісовий у статті: „Боротьба треває" (Вісти ч. 249) зупиняється над повідомленнями, які постійно подають большевицькі газети на своїх шпальтах у хронікальному відділі „На місцях". Ці повідомлення відбивають цю боротьбу, яка ведеться на цілій Україні проти большевиків. Лісовий малює картину, дуже прикру для большевиків. При тім він зазначив, що ґазети подають лише випадкові забиття чи покалічення агентів влади, чи партії в наслідок переведеного на них замаху, але нічого не пишуть про инші прояви боротьби населення проти большевиків: напади, погрози, підпали, бойкот, то що, словом усе те, що він слушно називає терором. Цей терор, переводжений систематично при кожній нагоді, зробив перебування большевиків на місцях неможливим. Лісовий уважає за героїв тих, які мимо всього втримуються серед ворожого їм оточення, які в інтересах панування большевицької влади на Україні йдуть на певну загибель, бож сама влада жадної допомоги чи охорони не може їм подати.

Це, розуміється, не значить, що большевики, склавши руки, дивляться, як десятками, а то й сотками, гинуть їхні агенти по всіх просторах України. Лісовий пише, що „дещо" робиться, що „дечим" поборюється спротив населення, але він хотівби, щоб заходи ці поширити й побільшити, щоб на терор відповісти терором, щоби за кожного забитого большевика розстріляти кілька небольшевиків, щоб у нових потоках крові, в огні пожарів привести населення до слухняности, до покори.

Для боротьби з протибольшевицькими виступами українського населення Москва послала до Харкова диктаторствувати Костіра. Але оцінка становища на Україні, яку робить сам Косіор, показує, що й йому боротьба з українським сепаратизмом видається не легкою, бо він сам констатує, що ціла Україна ставиться вороже до большевиків. Навіть серед самої комуністичної партії все творяться нові українські ґрупи, а найбільша між ними ґрупа Шумського.

Навіть такий покірний слуга Москви, як Чубар, попав вже під підозріння Косіора. Він ще не так давно прилюдно висловив на всесоюзному зїзді рад думку, що „Союз Радянських Републик" треба перетворити в союз народів, в якому Україна булаб рівноправним та рівнорядним членом.

Щоби боротися з проявами українського сепаратизму, Москва приймає низку спеціяльних заходів. Готуючись до січневих виборів у ради, Москва присилає на Україну спеціяльними потягами спеціяльних інструкторів, які мають підлягати безпосередно Москві та виконувати її накази. З цих саме інструкторів має „вибиратися" місцева влада, починаючи з сільських рад.

Отже курс на приборкання України держиться твердо. Щоб утриматися, большевики навалою пруться на українські села, жорстоко подавляючи активні протести населення. Але всеж, як вони самі признаються, Україна не перестає бути найслабшим місцем Росії. А за Україною йде Кавказ, Туркестан і всі ті, що з царської тюрми попали в большевицьку тюрму народів. А їх сама большевицька статистика виказує 56% всього населення сучасної большевії.

Василь Бобрів.

ТРИЗУБ ЗА РОБОТОЮ

Стара порохнява генерація в особах унерівських „міністрів", льокаїв Польщі, приступила до виконання останнього наказу дефензиви відділ другий польського генерального штабу.

Ляхи цілком слушно зажадали наслідків від тих злотих, що бере Андруша Левицький і Ко.

Наступ на сей раз справлено на українських націоналістів та їх орган „Розбудову Націй". Правда, цього треба було чекати давно і звичайно нікого це здивувати не змогло.

22. листопада польський посол у Празі передав урядови чесько-словацької републики ноту, в якій Польща домагається розвязання Леґії Українських Націоналістів та Групи Української Національної Молоді, а при тім і закриття органу Проводу „Розбудови Нації".

Це було би нормально, якби ініціятива виходила від Поляків, а то якраз ні. Думку цю подали Унерівці — чесні слуги ляцького оржелка.

Це їм належиться провокаторська честь за те домагання Поляків. А що більше: представники Андрія Левицького перші заявили про згоду з польським представником у Празі.

Так ми стали свідками ганебної, нечувано злочинної провокації Українців Українцями. Для характеристики такого акту в нас немає слів.

Майже рівночасно з польсько-унерівським виступом проти українських націоналістів повели атаку й большевики. Державне Політичне Управління (Чека) України звернулося з Харкова до підлеглих йому установ з обіжником, в якому домагається, аби цензура звернула особливу увагу на листи, що приходять з загранці, бо відкрито богато випадків, що на Україну присилається „Розбудову Нації". в приватних листах.

Яка координація! Вороги України не сплять і всіма способами пробують нищити дійсно все, щиро українське, національне.

Але й сі випадки з польського й московського боку не лишилися без корисних наслідків. Іміґрація починається прокидати. Протверезується з „тризубівського" дурману й большевицької дурійки. Відкриваються очи на „представників українського уряду", яких ніби то зґуртував Андруша Левицький, і на ролю оборонців селян і робітників на Великій Україні.

Париж, 8. XII. 1928.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в понеділок, 31-го грудня, точно в годині 7.30 вечером, в гали під ч. 54 Van Winkle Ave. Кождий член має явитись на мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Кряд і контр. комісія здадуть справозданнє. Буде вибір уряду на 1929 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Членів, котрі ще не зложили добровільної жертви на Сиротинець, проситься принести на сей мітінґ. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Р. Струж, предс.; Л. Кулич, кас.; Н. Пігура, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє членів, що дня 1-го січня 1929 відбудеться Сл. Божа за здоровле членів і панахида за померших членів братства, а по Сл. Божій відбудеться річний мітінґ. Буде вибір уряду на 1929 рік. Сегорічний уряд здасть справозданнє за рік 1928. Котрий член не буде на Сл. Божій і мітінґу підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. Члени, котрі довгують по два місяці, мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі були суспендовані в грудни, як не прийдуть на мітінґ, будуть виключені. Члени повинні платити свої вкладки кождого місяця, а не два-три місяці затягати. — Іван Бончак, предс.; Антін Бончак, кас.; Андрій Бончак, секр.

Викрутився.

Жінка: Іване, а хто тебе вкусив у чоло?

Іван: Е, се я сам вкусився.

Жінка: Якжеж ти дістав зубами до чола?

Іван: Я став на крісло.

А. Чехов.

ГОРЕ

Токар Григір Петрів, здавна знаний майстер свого фаху і заразом найбільш неточний селянин на всю Галчинську громаду, везе свою хору стару у шпиталь. Треба йому проїхати верст трицять, а тут дорога страшна! З такою не справиться й урядовий поштар, а не такий нездара, як токар Григір. Просто в очі бє холодний, гострий вітер. У повітрі, куди не глянеш, крутяться цілі хмари снігу, так що і не розбереш, чи той сніг іде з неба чи з землі. За сніговим туманом не видати ні поля, ні телеґрафічних стовпів, ні ліса. Колиж на Ґриґіра нахлине сильний подув вітру, тоді не видно навіть світа божого!

Хирлява, слабенька кобилка ледви тягне. Вся її енергія тратується на витягування ніг із снігу і потрясування головою. Токареві спішно. Він неспокійно підскакує на сидженню і разураз хвиськає конину по спині.

— Ти, Мотре, не плач... — бурмоче він. — Потерпи трохи. У шпиталь, Бог дасть, приїдемо і як у тебе тее... Дасть тобі пан дохтор кроплів, або кров скаже спустити, або може йому, паночкови нашому прийде на думку спіртом яким тебе натерти, воно й того... відступить від боку. Пан дохтор постарається. Покричить, потупає ногами, а таки постарається... Добрий пан, приступний, дай йому Боже здоровля... Зараз, як приїдемо, груди в груди вискочить із своєї кімнати тай давай сварити: — Як? Чому так? — закричить. — Чому у визначену пору не прийшов? Чей я пес який, щоби весь день із вами, чортами, тягався? Чому рано не приїхав? Геть! Щоби й духу твого не було! Завтра приїздай! — А я скажу: — Пане дохтор! Паночку милий! — Аїдь же ти, що тебе поломило, чорт, ну, вйо!

Токар періщить конину тай, не поглядаючи на стару, далі бурмоче собі під носом: — Паночку, направду, як перед Богом... ось вам хрест, виїхав я ще не світало. Деж тут приїхати на час, коли Бог... Матінка Божа... розгнівалися тай таку метелицю зіслали? Самі, паночку, бачите... І добрим коням тяжко, а в мене самі, паночку, бачите, не кінь, а сором! А пан дохтор нахмуриться тай закричить: Знаємо ми вас! Усе виправдання знайдете! А ще ти, Григір! Здавна тебе знаю! Не бійсь, разів пять у коршму заїздив! — А я йому: — Паночку, так невжеж я злодій який, або нехрист? Стара душу Богові віддає, вмирає, а я стану до коршми поступати! Що ви, змилуйтеся! Щоб вони пусткою світили, коршми ті! Тоді пан дохтор прикаже тебе у шпиталь занести. А я у ноги... „Пане дохтор! Паночку наш солоденький, покірно вам дякую! Даруйте нам, дуракам проклятим, вибачте нам мужикам! Нас би в шию бити, а ви ось трівожитеся, ноги свої у сніг сунете!" А пан дохтор гляне так, буцім ударити хоче тай скаже: „Що у ноги валишся, ти би ліпше, дурню, ґорівки не хлептав і стару шкодував. Різок тобі треба!" — Правда, різок, пане дохтор, скарай мене Боже, різок! А як же нам у ноги не кланятися, коли добродій ви наш, батенько рідний!

Паночку! присягаюся... ось як перед Богом... плюньте в очи, коли збрешу: Як тільки моя Мотря, тотасама, виздоровіє, стане на ноги, все, що прикажете, все для вас, паночку, зроблю! Цигарницю з карельської берізки... кулі до крокета, круглі можу виточити, наче справжні заграничні, все для вас зроблю! Ні шага не візьму! В місті від вас за таку цигарницю чотири карбованці здерли би, а я—ні шага.

Дохтор засміється і скаже: „Ну, добре, добре... Тішуся. Тільки шкода, що ти пяниця"... Я, стара, розумію, як треба з панами. Нема такого пана, щоби я з ним не потрапив говорити. Дав би лише Бог з дороги не збитися.

Ось маєш! Зовсім очи засипало!

І токар бурмоче без кінця. Машинально белькоче язиком, щоби бодай трохи заглушити своє тяжке почування. Слів на язиці богато, а думок і питань у голові — ще більше. Горе захопило токаря зовсім неприготованим і тепер він ніяк не може опамятатися, прийти до себе, зрозуміти. Жив досі без усяких клопотів, думок, наче в пяному півсні, не знав ні горя ні радости, а нараз ось — чує страшний біль. Безтурботний голодранець і пяниця найшовся раптом, ні сіло ні впало, у положенні заклопотаної людини, що спішиться і змагається з природою. Токар памятає, що горе почалося з учорашнього вечора. Коли вчора вечером вернувся він домому, як завсіди, пяний, та по старій привичці став лаятися і вимахувати пястуками, — стара глянула на свого шибайголову так, як раніше ніколи не гляділа. Звичайно вираз її старечих очей був мученицький, боязкий, наче у собаки, яку дуже бють і їсти не дають; теперже вона гляділа строго, нерухомо, як глядять святі на образах або вмираючі. З тих дивних, непривітних очей і почалося горе.

У розпуці Григір випросив у сусіда конину тай тепер везе стару до шпиталю, надіється, що пан дохтор порошками і мастями верне старій її давний вигляд.

— Тиж, Мотре, того... — бурмоче він. — Коли пан дохтор спитає, бю я тебе, чи ні, — кажи: ні, не бю! А я тебе не буду більше бити. Ось на хрест святий. Абож то я бю тебе зі злости? Бю, так, дурно. Я тебе шкодую. Другому би й не при головонці, а я ось везу... стараюся. Алеж бо то мете, мете! Боже, Твоя воля! Дав би тільки Бог з дороги не збитися!... Що, болить бік? Мотре, що ти не відзиваєшся? Я тебе питаю! болить бік?

Дивно йому здається, що на лиці у старої сніг не топиться, дивно, що й саме лице якось штучно витягнулося, приняло блідо-сіру, брудно-воскову барву і стало грізно-поважне.

— Ну й дурна — бурмоче Григір. — Я тебе совісно, як перед Богом... а ти того... Ну, тай дурна! Візьму, ось і не повезу до дохтора.

Григір випускає віжки з рук і призадумується. Озирнутися на стару він не відважиться: страшно! Спитати її і не дістати відповіди — також страшно. Нарешті, щоби скінчити з непевністю, він, не поглядаючи на стару, помацав її холодну руку. Піднята рука паде наче деревляна.

— Умерла, значить. Комісія! — І Григір плаче. Йому не так шкода, як прикро. Думає собі: Як на тім світі все скоро йде! Не вспіло ще початися його горе, а вже і вислід готов. Не вспів він пожити зі старою, доказати їй, пожаліти її, як вона вже й померла. Жив він із нею сорок літ, а цих сорок літ пройшло наче у тумані. За пянством, бійками, бідою не чулося життя. Тай наче на злість стара померла саме тоді, коли він відчув, що шкодує її, жити без неї не може, страшно винуватий перед нею.

— А вонаж за прошенним хлібом ходила! — пригадує він. — Сам я посилав її хліба у людей просити. Комісія! Їй би, дурній, ще з років десять пожити, а то, дивись, тепер думає, що й направду я такий. Матінко Божа, так кудиж це я, до чорта, їду? Теперички не лічити, а ховати треба.

Завертай! Григір завертає конину назад і з усієї сили поганяє. Дорога з кождою хвилею робиться все гіршою й гіршою. Тепер дороги вже зовсім не видати. Подеколи сани найдуть на молоденьку смерічку, вона пригнеться, дряпне по руках, промигтить йому перед очима, тай знов перед ним поле біліє, крутиться.

— Жити би наново!... — думає Григір. Пригадує собі, що Мотря, років сорок тому, була молода, гожа, весела, з богатої родини. Віддали її за нього тому, що злакомилися на його ремесло. Були всі вигляди на гарне життя, але біда в цьому, що він, як напився на весіллю, як ляг на запічку, так наче і досі не проспався. Весілля він памятає, а що було по весіллі — хоч і вбий, нічого не пригадує собі, крім, хіба, того, що пив, лежав, бився. Так і згинуло сорок літ.

Білі, снігові хмари починають помало сіріти. Смеркається. — Кудиж я їду? — раптом схаменувся Григір. — Ховати треба, а я до шпиталю!... Наче збожеволів! Григір знову завертає назад, і бє знову конину. Конина збирає всі свої сили і, форкаючи, біжить дрібненькою рисю. Григір разураз періщить її по спині... Ззаду чути якийсь стукіт і Григір, хоч не озирається, але знає, що це стукає голова небішки об сани.

А в повітрі все темніє і темніє, вітер стає все холодніший, гостріший.

— На ново би жити... — думає Григір. — Штрумент би новий купити, брати замовлення... гроші би старій віддати... ех!

І ось він випускає віжки. Шукає їх, хоче підняти тай ніяк не може. Руки не слухають...

— Все одно... — думає Григір — конина сама піде, знає дорогу. Заснути би тепер... Поки там похорони або панахида, прилягти би...

Григір прижмурює очи й дрімає. Трохи почекав тай чує, що кінь станув. Отвирає очи і бачить щось темне перед собою, похоже на хату чи стіг... Требаб вилізти із саней тай розпитатися, в чому діло, але на всьому тілу чує якесь змучення, що ліпше замерзнути, ніж рушитися з місця... І він безпечно засипляє.

Пробудився він у великій світлиці, з мальованими стінами. Крізь вікна падуть яркі сонішні проміні. Григір бачить перед собою людей тай хоче передівсім показатися спокійним, поважним, розумним.

— Як би, братці, панахиду по старій! — каже. — Панотцеві як би сказати...

— Ну, добре, добре! Лежи вже! — перебиває йому чийсь голос. — Батеньку! Пан дохтір! здивувався Григір, як побачив його перед собою. — Паночку наш солоденький! — Хоче скочити й упасти перед медициною на ноги, але чує, що руки й ноги його не слухають. — Паноньку! Деж мої ноги? Де руки?

— Розпращайся з руками й ногами... Відморозив! Тихо, тихо... чогож плачеш? Пожив і дякуй Богові! Не бійся, богато прожив — буде з тебе!

— Горе!... Паноньку, ось горе! Даруйте, паноньку солоденькі! Ще би років пятьшість... — Навіщо?

— Конина чужа, віддати треба... Стару треба ховати... І як на цьому світі все скоро робиться! Паноньку! Пане дохтор! Цигарничку найліпшу з карельської берізки! Крокети виточу...

Доктор махає рукою і виходить із кімнати. Григірові — кінець!

Переклав **М. Ходорівський.**

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З КРАЄВОГО ЛИСТУ ПРО ЛИСТОПАДОВІ ДНІ І ВІДНОСИНИ В КРАЮ.

Громадянка Анна Москаль з Ню Йорку одержала лист від рідні з Ходорова в Галичині, в якім знаходимо слідуюче:

Новостей в нас богато і так богато, що не знаю від чого зачати. Але опишу Вам події з 1 листопада, як то наш український нарід святкував десятиліття Української Держави. По всіх церквах відправляли наші священики при участи кількатисячної товпи українського народа поминальні богослуження, а опісля всі пішли на гроби поляглих українських борців за волю і там відспівали гимн. Тільки у Львові день цей буде записаний кровавими буквами в історії, а іменно: у Львові наші студенти вивісили синьожовту хоругов на церкві св. Юра та на Українськім Академічнім Домі. Поляки бачучи це, думали, що Українці відібрали Львів, та так зізвірилися, що в дуже поганий спосіб поступили з Українцями, а саме: здирали шапки академикам Українцям з голови; студентці, яка переходила вулицею Руською, розбили голову за те, що мала українську відзнаку, здемолювали всі українські доми, та понищили українське добро, як машини друкарські, Просвіту, Маслосоюз, Сокіл, Академічний Дім. В Академічнім Домі були лише 25 наших академиків, бо решта з приводу свята порозїзджалася. Тоді польські академіки (корпоранти), котрих було 1500, уявіть собі 1500, напали на українських академиків, яких число виносило лише 25. Поляки були узброєні в гандґранати і револьвери, а наші бідні хлопці забарикадувалися в Академічнім Домі, а барикаду зробили не з чого иншого, а тільки з ліжок, столів та сінників і то тільки для того, щоби не впустити розлючених Поляків до середини. Розпочалася стрілянина. У цитаделі почули стріли, війско почало стріляти таки на своїх, то є на Поляків, бо думали, що то Українці. Бачите, як то зло само на них помстилося. На тім не кінець, розлючені Поляки впали до „Просвіти", а саме тоді працювала там панна, Українка, приготовляла собі роботу на слідуючий день. Поляки вхопили панну на руки та викинули її через вікно з другого поверха. Та впала на хідник, поломила собі руки і ноги і так в крові лежала около двох годин, та просила о поміч переїзджаючих польських поліцаїв, але ніхто їй не спішив на ратунок. — Видите, як високо сягає польська культура. Щось такого мігби зробити тільки нарід дикий десь в Азії, і у „вільній культурній Польщі".

В нас в Ходорові Поляки також трохи ворушились. А саме якийсь пяний польський жовнір стрілив на дівчат підчас польських овацій, але куля впала через вікно до польського Сокола. Тоді Поляки всьо зложили на карб Українців, кажучи, що „то тилько моглі Украінци то зробіць". Почалися масові арештовання, а кількох хлопців поліцаї дуже побили. За що? — запитаєте. — За те, що вони Українці. Такий тепер у нас порядок. Поляки через 10 літ свойого панування нас собі не зєднали, а тільки сталися більшими нашими ворогами, так, що наш нарід ненавидить все, що польське. Бо якже їх любити, дорогі мої, як вони стараються на кождім кроці нас нищити національно і морально.

Поляки через 10 літ свого урядовання замкнули тисячі наших українських шкіл. І ми маємо на те спокійно дивитися і нічого не говорити? Тепер знищили наше українське добро, яке люди склали через кільканайцять літ, а саме на кілька міліонів золотих. Тепер, коли посли українські в соймі домагаються відшкодовання від польскої держави, та коли робили викиди панам Полякам, тоді у відповідь посол польський Полякевич ужив капральської методи, бо за це вдарив українського посла Хруцького в лице. Так виглядає поступовання культурного народа.

Тепер щодо податків. Польські обшарники не платять податку, бо вони мають кілька тисяч морґів поля, а ми! Я приміром маю хату та пів морґа поля, то заплатила цего року 50 зол. податку. Бійтесь Бога, та деж тут правда? В мені всьо бунтується, я не можу цего стравити, в мене душа плаче на таку несправедливість, яка тут дієтьсѧ у „Вольній Польщі". Ми Українці сталися тут невільниками Поляків.

Тут Українці утворили школу одноклясову, щоби українські діти мали можність вчитися по українськи, бо в польській школі вчать молитви польської так, що дитина, котра вже молилася в дома, приходить зі школи і вже не вміє ані по нашому ані по польськи, тільки перекручує слова. В школі вчать тільки співати: „Ой дана, ой дана, Польсько укохана". Наша вихованка Янка Балицька ходила до польської школи 2 тижні, то як їй учителька казала співати: „Ой дана, Польско укохана", то вона каже: Я так співати не буду, бо Польска не є моя кохана, я можу співати: „Україно кохана, але не Польско, бо Польска є наш ворог". Так сказала і більше до школи не пішла.

Коли Поляки обходили 10-ліття свого панування, то приказали по церквах відправляти богослуження. Українські діти мали йти з польськими хоруговками до церкви. Та тільки тії діти несли хоруговки, при котрих йшли учителі Поляки, а всі инші хоруговки покидали. Такий в нас ворожий настрій, а цей настрій викликали лише Поляки своїм поступованням.

Вони забули своє невільництво під Московщиною, за те, як з ними поступали Москалі. Набрали доброї школи від Москалів і ту саму методу стосують до нас.

Ви щасливі, що не бачите цего, бо не знаю, чи є один Українець, в котрого не витворилась би рана в серці і не кровавилаби з болю. Не маємо навіть перед ким висказати свого болю.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 8. грудня 1928 р. член бр. св. Миколая, від. 183 У. Н. С. в Шикаґо, Ілл., Микола Масний вертав своїм автом з похорону. Підчас переїзду через залізничу колію налетів на авто експрес Пенсилванійської залізниці. Сила удару була така, що відкинула авто на яких 200 стіп, а М. Масний зістав убитий на місці.

Похорони відбулися 11 грудня при участи членів нашого товариства.

Покійний приступив до братства і до У. Н. Союза дня 31 березня 1924 р., до кляси С на 1000 долярів.

Полишив дружину і пятеро діточок-сиріт.

Хай йому земля буде пером.

Петро Бабяк, секретар.

ПОКАЗЧИК Українських підприємств в Ню Йорку

(ЦЕЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПОКАЗЧИК БУДЕ КОЖДОЇ СЕРЕДИ ВКАЗУВАТИ, ДЕ ЩО ВАМ МОЖНА КУПИТИ У СВОЇХ ЛЮДЕЙ):

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Для Рогатинщини.

Виказ добровільних жертв для потерпівших від граду в селах Рогатинщини, ч. л. 25. По 5 дол. зложили: І. Третяк, М. Яцентий, С. Дорошенко; по 3 дол.: С. Вавричук, М. Кохмен; по 2 дол.: М. Нарічний, А. Рудий, Н. Беркій, А. Ґураленко, С. Грицула, М. Розкош, О. Мельник, М. Мельник, Й. Варніцький, Й. Дзюбатий, П. Гарматюк, М. Воробець; по 1 дол.: С. Дзера, Й. Герасимчук, А. Гупало, П. Сенчишин, О. Ґорак, П. Ґураль, А. Романчик, М. Любимець, І. Курц, М. Реґіць, С. Волинець, Ю. Ґулька, О. Турковський, Д. Валовина, В. Турчин, К. Бучак, А. Дячишин, Г. Романків, П. Кісцько, Е. Тарнавська, В. Хоміцький, М. Рудий, А. Пітула, А. Боднарчук, М. Кушнір, І. Думенко, М. Литвин, Л. Вітенько, П. Репета, І. Яцковський, П. Гарматюк, С. Щіпка, Г. Іванів, К. Галушка, Й. Куйбіда, І. Жухович, М. Козуб, В. Цап, М. Гасай, С. Зелінський, В. Кузів, С. Дзюбатий, В. Тимчишин, С. Ґура; по 50 ц.: І. Петрів, С. Бичак, М. Рокіцький, Н. Н. — Разом зібрано 98 долярів. Збирали: І. Третяк і М. Надрічний.

Ч. л. 26. По 2 дол.: А. Пришляк, І. Янчишин; по 1 дол.: А. Алекс, І. Рудка, Іл. Шуран, А. Ґерях, П. Наконечний, В. Легкий; по 50 ц.: І. Зарицький, І. Ґарматюк, Т. Савчин. — Разом 12 дол. і 25 цнт. Збирали: В. Легкий і П. Наконечний.

Ч. л. 27. По 2 дол.: Т. Стасіцький, К. Кочєла, В. Малішевський, І. Микитка, В. Костра; по 1 дол.: І. Стек, І. Пиріг, Й. Франчишин, С. Сенчій, В. Панас, М. Конопада, С. Малецький, Д. Малецька, І. Шухович, М. Балацький, Т. Леськів; по 1 д. 50 ц.: П. Нечипір, Ф. Бляха; по 50 цнт.: Е. Ковальчук, Е. Кирилюк, Я. Шинковський, Г. Бакар, Д. Дзісь, І. Баґда, М. Ґулан; Н. Н. 70 цнт. — Разом 35 дол. Зирали: Д. Легкий і Т. Стасіцький.

Ч. л. 28. По 2 дол.: В. Пазюк, М. Легкий, С. Ідак, Д. Климцьо; по 1 дол.: А. Пиш, М. Білоус, А. Драль, І. Височанський, С. Гетьман, П. Хомяк, Н. Школяр, С. Наконечна, М. Костра, А. Малецький, М. Модровська, В. Дорошенко, П. Теньґий, А. Білоус, Е. Перожек, К. Яворська, К. Хіцяк, Йосифа Жовтоголова, С. Баліта, Г. Дорошенко, М. Репчинський, А. Дубас, М. Бардаль, М. Білоус, М. Мороз, С. Бенц, В. Снігур, Ф. Лозука, Н. Колір, Г. Воробець, Д. Заречанська, Т. Ґой, А. Покришка, К. Білоус, М. Братшпін, В. З.; по 50 цнт.: В. Христина, Г. Воробець, К. Ковальчук (2 р.), М. Замара, М. Кутний, Т. Юревич, Н. Зенчук, С. Шумяч, Ю. Юревич, К. Романчік; по 25 цнт.: Б. Фефер, А. Байда. — Разом 50 дол. Збирали: Анна Пиш і Марія Білоус.

Ч. л. 29. На бали шеровців У. Р. Д. $2.84. На бали Тернопільщини $8.25. На бали бр. св. Николая $4.35. На бали Бабухівщини $4.50. На бали Рогатинщини $7.54 дрібними датками. По 2 дол.: А. Замора, П. Зелененький, А. Ґулька, Д. Кіт, Ст. Коморжинський; Н. Женчук 3 дол.; по 1 дол.: Д. Чорнюк, І. Бучак, М. Воробець, М. Білоус, І. Возняк, І. Левинець, В. Євдошин, Н. Гнида, Я. Хай, С. Шпакович, П. Дзибак, І. Маковій, А. Савчин, Т. Розкіш, Ожґа, Н. Чариск, М. Ґиба, А. Лучан, Н. Кравчук, В. Савіцький, К. Мазуркевич, П. Дзеремій, І. Павлович, К. Чекавська, М. Вишиваний, М. Павлусь, М. Нитка, М. Куцій, Р. Бардась, Туліґлович, П. Галушка, Г. Пришляк, М. Галенґія, Ф. Вірст, М. Саків, М. Цеглинський, В. Воробець, І. Копцюх, В. Конопада; по 50 цнт.: Т. Кокош, І. Козін, Д. Сташинський, С. Жукович, І. Мисько, Шуран, М. Молочай, Д. Зелінський, В. Ґиба, С. Рудий, Й. Сирович, Маселко, Бобущак, І. Височанський, М. Пайкуш, Д. Владика, О. Панас; О. Бабій 1 дол. 50 цнт. — Разом 94 дол. і 50 цнт. Збирали: Василь Снігур і Дмитро Кіт.

Ч. л. 30. В. Адамович 5 дол., М. Коритко 2 дол.; по 1 дол.: Д. Кольба, Гр. Романишин, С. Коритко, Ю. Хірчен, В. Федишин, Ю. Курзяк, С. Асик, М. Федчишин, С. Савчин, Є. Корда; по 50 цнт.: І. Мисько, В. Осінка, Д. Баґрій, В. Білоус, М. Кельба, П. Славута, Вакипінський, Н. Хміль, Г. Палюх; Воєвода 25 цнт.. — Разом 22 дол. і 75 цнт. Збирали: Стефан Корда і Михайло Коритко.

Ч. л. 31. Члени підгородського тов. „Спільна Поміч" зложили: П. Зелененький 2 дол.; В. Конопада 2 дол.; по 1 дол.: Ст. Шпакович, М. Воробець, В. Кристина, С. Зелененький, Н. Благий, Й. Дзюбатий, І. Макович, М. Малецький, С. Дзюбатий; І. Шуран 50 цнт. — Разом 13 дол. 50 цнт.

Український запомоговий Комітет Рогатинщини в Нюарку зібрав 326 долярів на потерпівших від граду і вислав ті гроші дня 3. грудня б. р. до Повітового Комітету несення помочі потерпівшим від граду при філії „Просвіти" в Рогатині. Комітет в Нюарку вислав також 100 долярів зі своєї каси на просвітні потреби самої філії „Просвіти" в Рогатині. Разом вислано 422 доляри (4 дол. оплата) на руки касієра філії „Просвіти" в Рогатині.

Запомоговий Комітет Рогатинщини в Нюарку.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

ВІДДІЛ 336.

Тов. Сокіл в Клівленд, Огайо.

Жертви з каси відділу, від членів і з забави проголошено.

Дісгано від членів	$24.50
Разом	$24.50
Полянчич Теодор	$2.00
Кисіль Григорій	1.00
Рой Микола	1.00
Іваночко Андрій	1.00
Матишин Михайло	1.00
Біляк Стефан	1.00
Олізр Теодор	1.00
Товарніцький Дмитро	1.00
Стефаник Олена	1.00
Саввак Михайло	1.00
Костик Михайло	1.00
Клефка Йосиф	1.00
Коваль Павло	1.00
Семенчук Іван	1.00
Іваночко Теодор	1.00
Садовський Атанас	1.00
Федорчак Михайло	1.00
Кальмук Тимко	1.00
Постолюк Семен	1.00
Пельц Стефан	1.00
Крупа Василь	1.00
Стахів Евстахій	1.00
Федорович Антін	1.00
Паплик Іван	50

ВІДДІЛ 366.

Тов. Просвіта в Ізелін, Н. Дж.

Жертви від членів проголошено.

Дісгано жертви від членів	$7.00
Від не члена	1.00
З пушки	2.00
Разом	$10.00
Швайчук Іван	$2.00
Цвекало Григорій	1.00
Седіла Семен	1.00
Лемчик Яків	1.00
Баховський Петро	1.00
Яворовський Андрій	1.00
Бурчак Антін	1.00

ВІДДІЛ 396.

Тов. Рогатинщина в Пітсбург, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісгано від членів (поіменного виказу не прислано)	$31.00
З пушки	1.21
Разом	$32.21

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

Заходами двох відділів У. Н. Союза, 312 з Савт Плейнфілд, Н. Дж., і 372 з Плейнфілд, Н. Дж., улаштовано спільний баль, з якого було приходу $32.26

АЛЕНТАВН, ПА.

Катер. Бобеляк і Анна Андрухів жертвували виграну на масковім балю нагороду (допис піде окремо) $1.00

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

по конець листопада 1928 р.

Члени У. Н. Союза зложили жертв у листопаді 1928 р.	$395.25
Відділи У. Н. Союза жертвували зі своїх кас	45.00
Дрібні жертви, зібрані до пушок членами У. Н. Союза	8.21
Дохід з підприємств, уладжених поодинокими відділами У. Н. Союза	411.59
Жертви від не членів, прислані відділами У. Н. Союза	8.40
Дохід з підприємств, уладжених злученими відділами У. Н. Союза	32.26
Жертва двох дівчат з Алентавн, Па.	1.00
В листопаді 1928 р. вплинуло жертв на суму	$ 901.71
По конець жовтня 1928 проголошено жертв на суму	40,798.48
По конець листопада 1928 вплинуло жертв на суму	$41,700.19

Спростованне: У місячнім виказі за вересень ц. р. було подано, що 7 відділів У. Н. С. з Дітройт і Гамтрамк, Міш., устроїли дня 5. серпня ц. р. спільний пікнік, з якого було чистого доходу $111.00. З тої квоти зараховано $33.00 відділови 94 (бо таку суму жертвували члени того відділу), а решта ($78.00) мала йти до поділу між усі сім відділів. Але уряд 94 відділу (тов. ім. Маркіяна Шашкевича в Гамтрамк) домагається, щоби всі гроші з того пікніку записати на рахунок того одного відділу. Се домагання виконано і сю справу вважається покінченою.

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Збірка на політичних вязнів.

Дня 24. грудня б. р. на гостині в громадян Гаврила і Марії Кость, на поклик Михайла Волошина чесні гості зложили $14.25 на політичних вязнів у старому краю. Жертви зложили слідуючі: Гаврило Кость $2; по $1: Михайло Волошин, Стефан Олексик, Тома Федорчак, Іван Сеник, Николай Букач, Семен Гальчишак, Николай Бежик, Василь Паплик; по 50 цнт.: Николай Волошин, Михайло Лупань, Дмитро Лакош, Іван Паплик, Николай Кость, Ілько Пукач, Василь Сеник, Стась Підзирайло; Онуфрій Васюник 25 цнт.

Гроші вислані через „Обеднання".

Зібрали: Іван Паплик і Микола Федорчак.

—o—

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Для інваліда без ноги.

На бувшого четаря Укр. Січових Стрільців Василя Сліпецького, а нині інваліда, котрий стратив праву ногу в боях під Львовом, зложили: по $2: Гаська Плюта, Гр. Антоняк, В. Кек, С. Дармоць; по $1: Й. Бамбуровський, І. Мелех, І. Рудий, Д. Онуфрик, П. Полянський, Юлія Селецька, А. Романський, М. Гаврилів, В. Писар, Ів. Пастущин, Ів. Гранковський, П. Климців, Д. Киценька, Гаська Яськів, Т. Романів, Матрона Плекан, Гаська Кучмій, Наталка Дорофей; по 50 цнт.: П. Лефко, К. Готра, Н. Стасюк, Т. Бойко, І. Гривнак, С. Макогон, М. Римарчук, С. Паньків; М. Мурик 25 цнт.

Разом зібрано $30.25.

Гроші вислано.

Збіркою занялися В. Кек і Сенько Дармоць.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Ню Йорк! БОРОТЬБА! Ню Йорк!

МАТРОС КИРИЛЕНКО проти **СТАНИСЛАВА ЗБИШКО**

ІВАН ЗАЛІЗНЯК — проти — **ДЖОРДЖА ВОКЕРА**

БУДУТЬ БОРОТИСЯ ЩЕ ТРИ ПАРИ.

В СЕРЕДУ, ДНЯ 26-го ГРУДНЯ

В СТАР КАСИНО, 107-ма ВУЛИЦЯ І ЛЕКСІНҐТОН ЕВЕНЯ.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8.15 ВЕЧЕРОМ. — **ЦІНА ТІКЕТІВ: $1.00 і $2.00.**

ДОРОГОВКАЗ: Брати 3-та Евеня елевейтор до 106-тої вулиці, або Лексінґтон Евеня собвей до 104-тої вулиці.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

